

Mahdoton sovinto?

Daniel Nylund

Katso tuoreempia kirjoituksiani; [Teoblogi](#)

Tultuani kotiin kuulin hyviä uutisia. Asianomaisen luvalla (hän suorastaan innostui asiasta) jaan jotain siitä kanssanne.

Raili oli jutellut naisen kanssa, kutsuttakoon häntä vaikka Sirpaksi, joka keväällä otti meihin yhteyttä pari kuukautta ennen 50-vuotisjuhliiaan. Hän oli tullut siihen tulokseen ettei voi vapaalla ja onnellisella mielellä juhlia synttäreitään ellei ensin tee parhaansa selvittääkseen suhdettaan vanhempiinsa.

Suhde siittäjään ja synnyttäjään ei todellakaan ole samantekevä, kun tarkoitus on juhlia omaa elämäänsä. Sanon näin, koska joillekin biologinen isä ja äiti eivät oikeasti ole muuta olleetkaan lapsen elämässä. Silti suhde heihinkin on tärkeä.

Hän oli jo yrittänyt kaikenlaista usean vuoden ajan, käynyt kursseilla, KRITO-ryhmässä ja terapiassa. Tultuaan siihen tulokseen että pelkästään oman pään selvittäminen terapiassa ei riittänyt, hän teki joitakin varovaisia aloitteita suoraan suhteessa vanhempiinsa. Kaikki keskusteluyitykset kuitenkin lopahtivat jo ensimmäisiin kielteisiin reaktioihin. Tarvittiin vain muutama huonosti valittu sana ja vanhat reaktiomallit laukesivat kummallakin puolella. Kiusaus luopua toivosta oli katkeruuden kovettama.

”Mahdottomia tapauksia. Kuolkoot rauhassa tutustumatta koskaan kunnolla omaan tyttärensä. En jaksa enää yrittää.”

Sirpa oli kuitenkin kuullut meiltä ja muilta tarpeeksi haastavia tarinoita toisenlaisistakin vaihtoehtoista, eikä siksi lähtenyt etsimään viileää rauhaa ylimielisen hylkäämisen kautta. Hän päätti yrittää vielä kerran. Tällä kertaa hän ei lähtisi vain täkyilemään, tunnustelemaan maaperän vastaanottavaisuutta tai kokeilemaan kepillä vanhaa jäätä. Nyt hän tekisi kerralla *kaiken* voitavansa, *koko* sydämellään, mistään tinkimättä, mitään laskelmoimatta. Tällä kertaa hän sulkisi itseltään kaikki peruutustiet.

Niin hän tekikin. Niinkuin monet muutkin ohjauksessamme käyneet, Sirpa valitsi kirjoittamisen. Sillä tavalla hän saisi rauhassa sanoa asiansa loppuun, kunnes on varmasti ilmaissut kaiken, minkä haluaa kertoa. Ei mitään *”Kerron teille loput, jos ensin otatte tämän suosiollisesti vastaan”* -peliä. Kirjoittamalla hän pystyisi purkamaan sydämensä niin perusteellisesti ettei vanhempien kuoltua tarvitsisi harmitella ainakaan sitä, mitä itseltä jäi sanomatta. Juuri se on monen surutyön vaikein ja kipein kohta.

Sirpa alkoi kirjoittaa heille kirjettä, itse asiassa koko elämänsä tarinaa, siltä osin kuin se oli jäänyt vanhemmille ilmaisematta. Hän esitteli itsensä aikaisemmin salattujen tunteiden, tarpeiden, ajatusten ja kokemustensa valossa. Hän kertoi kaiken olennaisen siitä mitä oli elämänsä varrella piilottanut vanhemmiltaan pelon, häpeän ja miellyttämispakon alle.

Meidän luoksemme hän tuli vain tarkistaakseen että hänen kirjeensä pysyisi puhtaana syvään juurtuneista tottumuksista sanoa asioita epäsuorasti, antaa ymmärtää, syyllistää, manipuloida ja yrittää muuttaa. Tapasimme parin kuukauden aikana useita kertoja. Joka kerta kävimme kirjeen uuden version läpi sana sanalta, antaen palautetta ja esittäen lisäkysymyksiä. Monen puhdistavan

itkun ja vapauttavan oivalluksen jälkeen, muutamaa päivää ennen 50-vuotisjuhliaan, Sirpa oli valmis.

“Tässä se nyt on. Antaudun isälleni ja äidilleni vihdoinkin avoimesti vastaanottavaksi tai lopullisesti hylättäväksi. Tässä on kaikki mitä en ole koskaan heille jakanut. Kaikkien pettymysten ja surujen lisäksi tässä on myös aiemmin sanomattomat kiitokset, anteeksiannot ja selkeät anteeksipyyntöt. Tämän enempää en voi tehdä.”

Päivää ennen synttäreitään hän sulki kirjeen kuoreen vähän samanlaisissa tunnelmissa kuin oli aikanaan kietonut vastasyntyneen lapsen kapaloihin. Postissa käynnin jälkeen hänen ei enää tarvinnut ehdollistaa juhlintaansa sen varaan minkälaisen vastauksen saisi. Totuuden myöntäminen itselleen ja heille oli jo tehnyt hänet vapaaksi. Hän oli vihdoin valmis juhlimaan puoli vuosisataa kestänyttä elämäänsä, vaikka suuri osa siitä oli tärväntynyt kivun sammuttamiseen alkoholin avulla.

Kesän aikana olimme kuulleet vain pieniä vihjeitä jostain positiivisesta. Nyt hän jakoi siitä kuinka vastaanotetuksi oli tullut. Eikä siinä kaikki. Hänen vähintään yhtä vaikeat suhteensa sisaruksiin oli auennut ihan uudella tavalla. Suhde aviomieheenkin muuttui selkeämmäksi, kun selvittämätön isäjuttu ei enää ollut välissä. Sivutuotteena hän koki suhteensa hankalaan esimieheensä aivan uudesta selkärankaisuudesta käsin.

Pyytäessäni lupaa kertoa tästä jotain, hän suorastaan toivoi että jakaisimme jotain hänen tarinastaan rohkaisuksi niille, jotka ovat kiusauksessa luopua toivosta. Niinkuin moni muukin, hän oli pitänyt omia vanhempiaan niin umpiluutuneina omiin asenteisiinsa, että jos he avautuvat jollekin uudelle, kuka tahansa voi sen tehdä.

Juuri siksi halusin välttämättä jakaa tästä jotain teillekin. Muistan hyvin sen strategisen hetken jolloin olisin voinut tehdä lopullisen ylimielisen hylkäävän valinnan suhteessa omaan isääni. Sillä hetkellä olisin tuskin myöntänyt valintaani sisältävää aliarvioivaa ylimielisyyttä. Mieluiten olisin nähnyt itseni vain umpimielisen uskovaisuuden onnettomana uhrina. Vasta jälkepäin tajuan että valintani olisi ollut olennaisella tasolla ylpeä.

Tosin toivosta luopuminen voi joskus olla tärkeääkin. Varsinkin silloin kun toivo on yrityksessä muuttaa isä ja äiti vihdoinkin tarpeitani vastaaviksi. Siitä toivosta luopuminen voi tapahtua vain pettymyksen, syytösten, vihan ja surun kautta. Parhaassa tapauksessa prosessi päättyy yksipuoliseen sovintoon ja anteeksiantoon, vaikka sota jatkuisikin rintaman toisella puolella. Kun toivo, siitä että historia olisi jotenkin muutettavissa toisenlaiseksi, on kuollut, jää kuitenkin toivo siitä, että tulevaisuus voi vastoin kaikkia todennäköisyyksiä kuitenkin olla toisenlainen. Siinä toivossa eläminen on alastonta kipuun suostumista, kunnes kuolema meidät erottaa. Sen jälkeen jää vain suru siitä että isä, joka on minut siittänyt ja/tai äiti, joka on minut synnyttänyt, ei koskaan suostunut minua kohtaamaan.

Se suru ei koskaan häviä, vaikka voinikin lohduttaa itseäni sillä, että kaikkien isien ja äitien Isä ja Äiti rakastaa minua varauksettomalla rakkaudella.

Minä en halua koskaan suostua siihen, ettei mitään ole enää tehtävissä suhteessa vanhempiin, jotka pysyvät suorastaan väkivaltaisen torjuvina. Viimeksi viikko sitten juttelimme naisen kanssa, jonka isä tuntui kuvauksen perusteella suorastaan pahan ruumiillistumalta. Hänen miehensäkin sanoi että vain muutaman minuutin läsnä oleminen samassa huoneessa saa hänen palleansa tärisemään pelosta. Mutta silti. Silti. Silti.

Kaikella on aikansa. On aika juosta pakoon ja on aika käydä sotaa, mutta niin kauan kuin hengitys kulkee sisään ja ulos on myös aika tehdä aloitteita rauhaan. Vaikka sovinto syntyisi vasta viimeisessä sanattomassa katsekontaktissa, se on maailmoja syleilevää Jumalan valtakunnan tulemistä.

Emme väsy haastamaan siihen. Puhu. Kirjoita. Pyydä apua sen tekemiseen. Kutsu vanhempasi, koko perheesi tai koko sukusi vaikka tänne. Meille ei ole mikään sen rakkaampaa kuin oikean ja konkreettisen sovinnon perään haparoiminen.

Muistelen toista perhettä, joka jokin aika sitten tuli tänne hakemaan sukupolvien välistä sovintoa. Perheen isä kertoi lapsuudestaan, jossa hänet oli jo 10 vuotiaana opetettu tappamaan ryssiä ja punaisia. Koko ilmapiiri oli ennakkoluulojen ja pelkojen lamaannuttama. Aina piti olla varuillaan. Kehenkään ei voinut luottaa. Nyt hän oli vanha mies, joka oikeasti teki parhaansa löytääkseen sovintoa edes lastensa kanssa. Mutta hän tarvitsi apua lapsiltaan, koska ei hallinnut edes sitä käsitteistöä, jonka lapset olivat aikuistuuksaan oppineet.

“Sinä sen aloitit” on luonnollinen ja monella tavalla perusteltu lapsen argumentti vanhemmilleen. *“Sinun se täytyy myös lopettaa. Minä en tee mitään ennen kuin sinä teet sovinnon aloitteen.”* Tämän oikeustajun kanssa on vaikea kiistellä. Mutta minä unelmoin samasta ajasta profeetta Malakian kanssa. Malakia näki päivän jolloin *“Hän kääntää isien sydämet lasten puoleen ja lasten sydämet isien puoleen. (Mal 3:24)* Patriarkaaliselle kulttuurille uskollisena Malakia tietenkin jättää äidit ja tyttäret mainitsematta. Tärkeintä minusta on se, että Malakia muistuttaa myös aikuisten lasten omasta vastuusta suhteestaan vanhempiinsa. Tärkeintä ei ole se kuka ongelman on aloittanut. Tärkeintä on se kuka ottaa aloitteen sovintoon. Ehkä tämän päivän lapsilla on siihen enemmän eväitä kuin vanhemmilla.

Ensimmäisen päivän anti tuntui mainitsemani perheen kohdalla aika ankealta. Seuraavana päivänä kokoonnuimme uudestaan,. Jokainen oli miettinyt antamiamme kysymyksiä ja kirjoittanut jotain saamiensa tehtävien pohjalta. Kun aloimme purkaa yksinäisten, itseensä menevien hetkien tuotoksia, vanhempien ja heidän lastensa välille alkoi avautua sellaista ymmärrystä, kunnioitusta ja myötätuntoa, joka oli ollut lukossa vuosikymmeniä.

Vihamaan voi oppia ja opettaa nopeasti. Sovinnon ja rauhan tekijäksi oppiminen voi vaatia parinkin sukupolven johdonmukaista kilvoittelua.